

ศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และแนวทางการเยียวยาครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจาก เหตุความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดปัตตานี

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่และประเมินผลการให้ความช่วยเหลือเยียวยาของครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบในจังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากครอบครัวผู้ประสบเหตุหรือผู้ได้รับผลกระทบในจังหวัดปัตตานี ระหว่างเดือนมกราคม 2550 ถึงตุลาคม 2550 จำนวน 284 ราย ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประสบเหตุเป็นเพศชาย (ร้อยละ 95.8) สมรสแล้ว (ร้อยละ 89.1) เป็นหัวหน้าครอบครัว (ร้อยละ 84.5) และอยู่ในวัยทำงาน (อายุเฉลี่ย 45.9 ± 12.4) นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 51.4) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 48.8) และมีอาชีพการเกษตร (ร้อยละ 19) ลักษณะเหตุการณ์ที่ถูกทำร้าย คือ ถูกยิง (ร้อยละ 88) เสียชีวิตจากเหตุการณ์ (ร้อยละ 65.1) ร่างกายพิการ (ร้อยละ 2.8) และทรัพย์สินเสียหาย (ร้อยละ 19.4) มีสมาชิกในครอบครัวที่ประสบเหตุด้วยกัน ร้อยละ 26.8 ส่วนผู้ให้ข้อมูลนั้น เป็นภรรยาผู้ประสบเหตุ คิดเป็นร้อยละ 73 ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 42.2 ± 12.8 ปี นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 53.7) มีรายได้ครอบครัว 3,000 - 5,000 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่มีหนี้สิน (ร้อยละ 56) ประมาณ 60,000 บาท ต่อ ครอบครัว และมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู 3 คน (ต่ำสุด 0 สูงสุด 9 คน) และผู้ประสบเหตุที่สามมีเสียชีวิตแต่งงานใหม่ ร้อยละ 4.1 ภายในระยะเวลาเฉลี่ย 23.6 ± 11.9 เดือน ส่วนใหญ่มีความเดือดร้อน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพจิต และด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 70.4 66.6 และ 65.9 ตามลำดับ โดยพบว่าได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงร้อยละ 96.5 ของผู้ได้รับผลกระทบ ความต้องการที่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนที่สุด คือ ด้านการเงิน รองลงมาคือ ทุนการศึกษาของบุตร และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 40.6, 22.6 และ 16.6 ตามลำดับ ความช่วยเหลือที่ได้รับสูงสุดคือ ด้านการเงิน (ร้อยละ 92.7) รองลงมา คือ การเยียวยาฟื้นฟูด้านจิตใจ (ร้อยละ 62.6) และ ได้รับความช่วยเหลือหรือให้กำลังใจจากเพื่อนบ้าน (ร้อยละ 55.7) จากจำนวนผู้ประสบเหตุ 284 ราย มีข้อมูลบุตร จำนวน 732 ราย พบว่าบุตรมีอายุเฉลี่ย 17.1 ± 10.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.3 อยู่ระหว่างการศึกษา ร้อยละ 61.3 (ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 31.9) ส่วนบุตรที่ทำงานแล้ว มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.9

แม้ว่าการช่วยเหลือจากทางราชการค่อนข้างครอบคลุมอย่างทั่วถึง แต่การช่วยเหลือเยียวยาทั้งด้านเศรษฐกิจ และ ด้านจิตใจนั้น ต้องไม่ดำเนินการเพียงระยะสั้นๆ จำเป็นต้องมีการดูแลอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกที่ประสบเหตุการณ์ เป็นไปอย่างต่อเนื่องสามารถที่จะพึ่งตนเอง หรือ ดำเนินชีวิตอยู่ได้ตามปกติสุข นอกจากนี้ การช่วยเหลือเยียวยา จะสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาสังคมทุกภาคส่วน ตลอดจนการลดทอนปัจจัยความขัดแย้งของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์การสร้างควมไว้วางใจ ที่มุ่งสมานฉันท์ร่วมกัน

ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.)